

ГАЗЭТА ВЫХОДЗІЦь РАЗ У ТЫДЕНЬ — ЦАНА 50 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
LA PATRIE*DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND“

№ 1—2 (536—537)

Праваслаўная Каляды, 7 студзеня 1961 г.

ГОД ВЫДАННЯ 15

Божай Міласьцю

Свяшчэнны Сабор Япіскатау Беларускае Аўтакефальнае
Праваслаўнае Царквы на Чужыне

да ўсячэснага духавенства, прападобнага манастыва і ўсіх богалюбных
вернікаў нашых на чужыне і на бацькаўшчыне праўываючых

Архіпастырскае Каляднае Пасланье

«Дзе НАРОДЖАНЫ ЦАР Юдэйскі? бо мы бачылі Зорку Яго і прыйшлі пакланіцца Яму» (Мк. 1, 9).

Улюбленыя Дзяшыя!

ХРЫСТОС РАГ! ЕЩА! — захоплена ўсклікае кожнае хрысьцянскае сэрца, прагнучае асабліва цяпер цяпля Христове Любові, Ласкі, міру-супака. Бог Прадвечны НАРАДЗІУСЯ! Гэта радасная вестка ніесцца ўсюды, па ўсім засмучаным съвеце, напаўночы сэрцы людзкіх надзеяў на перамогу дабра над злом, съвягта над цемрай, свободы над няволій. Людзі ВЕСЯЛЕЦЕСЯ! — авесыціла Неба зямлі ў тую Ціхую, Съвятую Ноч, калі зазыядзя Зорка

Віфлеемская. Так, гэта Съвятая Ноч прынесла съвету «дзіўную навіну»: Дзева НАРАДЗІЛА Сына! А тым Сынам быў Сам Бог, Каторы зь бязмежнай любові Свае да людзей стаўся Чалавекам, прыняў нашае людзкое цела, нарадзіўся ў бедной стайні побач авец і валоў, бо «ня было Яму месца ў гасподзе» (Лк. 2, 7).

Запраўды, адна навіна дзіўнейшая за другую! І ня дзіва, што перад абличчамі тых навінаў, тых бязмежных тайнаў Боскае Прамудрасці і Любові, уся прырода затала дыханье ў гэту Съвятую Ціхую Ноч, усе людзі ёднае волі ад ўздзіўлення ўпалі моўкі на калені перад Тваром сваім, і толькі Ангелы съвятыя натхнёнае запялі свой цудоўны гімн, новага Адама — Богачалавека. Каторы прыйшоў на зямлю, каб нас паднізяць на вышыні Нябесныя: «Слава на вышыні Богу, і на зямлі су-пакой людзям добрае волі» (Лк. 2, 14).

Так пляялі Ангелы ў звязыні Зоркі Віфлеемскае, якая сваімі пра-меньнямі асвяляла цемру ночы (грахоўнае), нясла вялікую радасць людзям, па слову прарока: «Народ, што праўывае ў цемре, пабачы съвятое вялікае. Да тих, што жи-вуюць у краіне съме- ѿвітае зази- зяе» (Іс. 9, 2).

І сталася! Зазыядло Съвятое Віфлеемскае ў Ціхую Съвятую Ноч Нараджэння Бога й Спаса нашага па ўсей зямлі! Гэта Съвятое найсьнейшага Сонца, Сонца Праўды, Хрыста, Бога нашага. Тысячамі ў мільёнамі сваіх пра-меньняў супакою, любові, красы, радасці ѹшасці, яно пранікае ў на-шыя сэрцы, у нашыя хаты асаблівую Съвятыя Вечар РАСТВА ХРЫСТОВАГА, ахінаючы нас Ласкаю Сваю. І, цуды творца: адразу звязаючи ўсякія спрэчкі-непараузменыні, ад-ходзізьні смуткі і клопаты, суціхаючы болі, праясняючы абліччы, людзі ўзаемна выбачаючы сабе крэйды роз-ны, душы радуючы ўсія вяліца, бо ў гэтыя слаўныя мамент усе яны маюць Бога ў сэрцах сваіх, а дзе Бог, там супакой, задаваленіне, як аснова Царства Божага на зямлі.

Славы Яго, і дзеля таго аддаў Сябе ў руки паганай, каб «пабожны ўзы-лі зямлю ў валаданье, і будавалі Ягонае Царства Божае» (Пс. 36, 29).

Вось чаму Неба ў зямлю радующа-й весяляцца на РАСТВО ХРЫСТО-ВАЕ! Вось чаму радуемся ў весялі-мі ўсе мы: дома, на катарах, вы-сылках, у лясах, пушчах і на вы-гнаннях на РАСТВО ХРЫСТОВАЕ. Бо ўсе мы цвёрда верым, што не-забаве ад Съвята Зоркі Христове-

Бог і Спас наш знайшоў у сэрцах і душах нашых Свае Віфлеемскія ѹ-лі, высланыя фіміама нашае любові да Яго, каб Ласка Ягоная заўсёды ахінала нас, каб Ен стала быў нашым Вучыщелем, Айцом, Кіраўніком. Тады Ен напэўна ўшодра ўзнагародзіць нас ужо тут на зямлі: паможа нам, каб нашае любая пакутніца Маці-Беларусь нарадзілася да новага, воль-нага, незалежнага ѹшасцілівага жыцця з Ім і ў Ім, Спасе нашым.

Гэта нашыя Калядныя пажадан-ні вам. І з гэтаю Верасою, Любоўю ў злосць, варожасць, нянявісць, на-сілье, войны! Усюды запануе супа-

ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНОЙ ВІЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAEKAUŠCZYNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Baekaušcyna“ („Das Vaterland“),

(13 b) München 19, Schliessfach 69.

Ціна: Нямеччына: на год — 14.— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
ЗША і Канада: на год — 8.— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 м-
мар — 0,20 м. Аўгустычына й Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.,
Бельгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.;
20 фр. Аргентына: 80 пез.; 45 пез.; 25 пез.; 2 пез. Перасылка ліццейской поштой каптуне падвойна. Падвойныя нумары каптуне падвойна. Падвойно-
ныя нумары газеты разам з «Каладкамі» уважаюцца за падвойныя.

Банковое кошло: Zeitung „Baekaušcyna“,

Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

Усіх праваслаўных Беларусаў вішуем зь вялікім святам Нараджэння Хрыста!

Беларускія Калядкі

Калядныя беларускія песні — бэт-лейкі, калядкі належаць да найболей прывабнай, папулярнай і ўлюбленае песьеннага матарыялу, аднак, выконваючы іх, мы мала звязтаем увагу на іх наўуковас — этнографічна-фальклёнае. Астарычнае і мастахіна значаныне. А яны маюць вялікую цікавасць для кожнага даследальніка і ўсіх тых, хто цікавіцца больш глыбокім бокам гэтае спрэв.

Беларускія калядкі належаць да тэй абрарадавай песьеннасці, якая найболыш яскрава ў паказальнікі захавала ў сабе сцяльдзістравечнай мінуўшчыны, што сягае беспаслядварынка ў першыя дні калядных працдаў. Галоўнае і асноўное прызначаныне калядных съпераў было актыўнае ўзяцце ў дзэйствічнай рэальнасці. Быўшыя песьні з'яўляюцца слова Каляды, каза, сонца — гэтак адрозніў ідзе гэты гукальны ход.

Шырока, што ўсе такія харектэрныя рысы калядных тэкстаў і напеваў ішлі праз вялікі з амаль што нязменнай традыцый стравечнай песьеннага будаўніцтва. Калі перед самай розвалюцій вучоным мастацтваведам трэба было высьвятліць некаторыя гэны, яны ўспомнілі першы з ўсіх пра Беларусь і пра беларускую казу на Каляды. Уявіце сабе, што ў вёсце Бабчыцы (каля Бабруйска) яны знайшлі гэты першыя звязкі, шырокае ўжыванне ў поўнай захаванасці. Тэатрапад

«Прадстаўленне «казы», зь якімі пазнаёміўся ў вадні з напоўнаным вёсцем Беларусі, адрознівалася вялікай прастатай і насліле дзіцяча-кранаочы харектар.

Аднак быў-б памылковым съцвярджаць наагул, што беларускія калядкі засталіся нязменнымі паводле тэксту і музычнай мовы аж ад часу аймістичнага культу. Прыніцце хрысьціянства ўзяло практычнае ўстуваць сваё сталое месца новымі практычнай і этапныі штуршок на калядных песьніх. Калядныя тэксты наўскімі практычнай і этапныі штуршок на калядных песьніх.

Там за садамі, за зялёнімі, Каляды! За зялёнімі. Го-го-го, каза! Вы, калядачкі!

дэя служань канцоўкамі фразаў:

Там за рэчкою, там за быстрою, Каляды! Хадзілі-тулялі калядоўшчыкі, Каляды! ці прыпёўкамі, што выкарыстоўваюцца ў сядзінне песьні:

Там за садамі, за зялёнімі, Каляды! За зялёнімі.

Закліканы абраад перайшоў і ў быўшыя песьні. Гэтак на калядную куцьцю прывычна было клікаць, тукаць памерлых бацькоў:

Пайду свайго татку пашукаю,

Куды ён ад мяне адліцеў.

Нябожчыку захоўвалася месца за калядным сталом, ставіўся для яго прыброр.

На Кузцюко гукалі ў хату ѹядзьвезды ў гонар зімовага бога Зізоі, бо скора зівера сымбалізавала багацьце ѹ прыплод:

Мядзведзь, мядзведзь, ідзі куцьцю!

[есці!]

усячэнныя Айцы ѹ любяя Браты й Сёстры зь вялікім і радасным Съвятым РАСТВА ХРЫСТОВАГА, і з на-дыходчым НОВЫМ ГОДАМ, пасылаюць вам нашага Архіпастырскае багаславенства, і ўсклікаем: Багаславу-лі ўсіх яхай будзе НАРАДЖЭННЕ Тваё, Хрысьце Божа, Спасе наш!

Ласка ў Мір Господа нашага Ісуса Хрыста, Любоў Бога й Айца, і Пры-сутьнасць Съвятага Духа нахай будуць з усімі вами. АМІНЬ.

+ ЗЬМІРЭННЫ АРХІЯПІСКАП СЯРГЕЙ

Галава Свяціцнічнага Сабору Япіскапії Беларускага Аўтакефальнае

Праваслаўнае Царквы

+ ЗЬМІРЭННЫ АРХІЯПІСКАП ВАСІЛЬ

Сакратар Свяціцнічнага Сабору Япіскапії ВАПІС на Чужыне

Дана Году Божага 1960

месяца сініякія

Аўстралія-Амерыка

Беларускія калядкі

з аўтакефальнасцю

Беларускія калядкі

з аўтаке

З нагоды канферэнцыі ў Парыжы

,Амэрыка, прачніся!"

Треба з задавальнем адзначыць, што раз больш і лепш разумеца камуністычную пагрозу і ўсьвемляца неабходнасць адпаведнага супрацьдзеяння. Адным з апошніх доказаў гэтага звязліяча Канферэнцыі вядучых прадстаўнікоў заходніх палітыкі, наўку і культуры, прадведзеная на пачатку сінегданія 1960 году ў Парыжы ў пытанні палітычнай вайны з бальшавізмом. Больш падрабязнейшая паведамленій матэрыял, ад гэтай Канферэнцыі звязліяча ў вапошніх нумерах нашай газеты.

У сувязі з гэтым мы чумеся забавязанымі выказаць некаторыя наўмы мэркаванні, бо прыгданая Канферэнцыя шырака закрнула праблемы, непасрэдна звязаныя з інтарэсамі паняволеных бальшавізмам народу, у тым ліку і беларускага народу.

Стварэнне сусветнага фронту палітычнага змагання з бальшавізмам — справа, якая даўно чакала сваіх ініцыятаў. Цяжка сабе ёўвіць магчымасць ідэялогічнай перамогі над камунізмам, калі з аднаго боку выступае ўзбorenы да збуру ўсім неабходным і сінтрализованы да максіму маскоўскі штаб сусветнай камуністычнай рэвалюцыі, а з другога — толькі паасобны нескардынаваны спрощаў. У бальшыні-ж некамуністычных краін у гэтым кірунку навет і спрабаў не рабілася. Што-ж тычыцца палітычнага наступу супраць камунізму, наступу дышляматачным ці прапагандовым шляхам, дык усе спробы ў гэтым кірунку, калі такія былі, разబіваліся ад заходнім мараль гэтак званага «ніумешванія ўнутраныя справы іншых дзяржаваў». Адначасова, маскоўскі цэнтр, усімі сіродкамі падтрымліваючы і пашыраючы сярод вольнага савету гэту выгадную для яго ѹзбунскую пагрозу.

У бальшыні-ж некамуністычных краін у гэтым кірунку навет і спрабаў не рабілася. Што-ж тычыцца палітычнага наступу супраць камунізму, наступу дышляматачным ці пропагандовым шляхам, дык усе спробы ў гэтым кірунку, калі такія былі, разబіваліся ад заходнім мараль гэтак званага «ніумешванія ўнутраныя справы іншых дзяржаваў». Адначасова, маскоўскі цэнтр, усімі сіродкамі падтрымліваючы і пашыраючы сярод вольнага савету гэту выгадную для яго ѹзбунскую пагрозу.

Захаваныне такога палажэння нічога Захаду не прарочыць, апрача далейших індукціальных стратэгіяў на карысць камунізму. Тому ініцыятыву стварэння сусветнага цэнтра палітычнага змагання з бальшавізмам трэба толькі вітаць. Гэтае мерапрыемства, пры добрай пастаўніцце справы, з увагі на вялікую прыцягальную сілу ідэалаў запраўдной свабоды, мае ўсе магчымасці ня толькі зраўнаважыць, але й перацягнучь на бок Захаду шансы на перамогу ў іншую вайне ідэя.

Як ведама, да супрацьўніцтва ў гэтым пачынанні запрошаныя таксама прадстаўнікі эміграцыі, паняволеных Масквой народу. І вось, ужо на першай канферэнцыі прадстаўнікі некаторых нацыянальных і рэгіянальных эміграцыйных груп выявілі тэндэнцыі, якія, на нашу думку, супяречаць тым прынцыпам, якія зусім натуральным парадкам павінны быті легчы ў вяснову дзеяньніцы творанага арганізму. Такім чынам існуе пагроза, што новы ворган можа стаць на хвалышвую базу й на выкананіе свайго задання.

Новы арганізациі ставіць сабе за мэту змаганье з камуністычнай ідэялігіяй, ідэялігічнай універсальнай, якая прапануе развязаць сацыяльныя, нацыянальныя, расавыя і іншыя праблемы народу ўсяго савету. Зусім відавочна, што новая арганізацыя, супрацьстаўляючы камунізму ідэю свабоды, павінна рабіць гэта на такі-же ўніверсальнай базе, адкідаючы ўсякія натуральныя і штучныя падзелы паводзі якіх-бы там небыло прызнакаў, выключаючы, зразмела, ідэялістичную звязліячу абектам ейнай дзеяньніцы. Тут асабліва неапраўданы ў недапушчальнасці тая штучная рэгіянальная падзелы паводзі палітычнага статусу, якім паасобныя краіны карыстаюцца цяпер у камуністычнай блёку, або паводзі часу іхнага прыбываючы пад камуністычным рэжымам. Што гэта мае супольнасць з правам людзей і народу на свабоду? А якраз гэтага хвалышвага прынцыпу, пакладзенага ў вяснову некаторых паважнейшых арганізацый і ўстаноў ды санкцыянаванага падтрымліванага заходнімі палітычнымі дзеянікамі, і далей эгаістична прыгматычна, якія свайго неігака выключнага прывілею, прадстаўнікі эміграцыі сатэлітных краін.

Ці не пары бім стукніць сябе па галаве і ўроцце ўсьведаміць, што ў даценых абставінах свабода на зямлі зможа затрымаваць толькі ў сваіх неападзельнай форме. І толькі такой як павінен уяўляць і прапагаваць твораны штаб палітычнага змагання з камунізмам: як свабоду пад усімі поглядамі, свабоду палітычную й духовую, свабоду

ройную ѹ спадзельную для ўсіх людзей і народаў.

Зразумела, што ў шмат якіх выпадках існаваные рэгіянальных абеднанін, ствараных з мэтай розрэзняцій і абароны спэцифічных супольных інтарэсаў пэўнай групы народаў, зусім апраўданае. Такія абеднанін існавалі, існуюць і будуть існаваць далей. Але там, дзе справа датычыць інтарэсаў агульналюдзіх, прадстаўнікоў паасобных групаў павінна выяўляць калі не максімум, дык прынамсі мінімум зразуменіні да камунізму. Ніжэй звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

З другога боку, сваё супрацьўніцтва у фронце палітычнага змагання з камунізмам прапануюць і такія арганізацыі, якія, з увагі на іхнія палітычныя праграмы, могуць толькі кампрамітаваць заплянаваны фронт свабоды. У ідэялогічнай платформе новай арганізацыі стрыжнёвым месцам, які неадлучны ў вялічай частцы запраўдной свабоды, ня ўхільна зойме права народаў на самавызначаныя нацыянальную свабоду ѹ незалежнасць. У наш час разывіцьця нацыянальных праблемы з індустріаляціі да максіму маскоўскі штаб сусветнай камуністычнай рэвалюцыі, а з другога — толькі паасобны нескардынаваны спрощаў. У бальшыні-ж некамуністычных краін у гэтым кірунку навет і спрабаў не рабілася. Што-ж тычыцца палітычнага наступу супраць камунізму, наступу дышляматачным ці пропагандовым шляхам, дык усе спробы ў гэтым кірунку, калі такія былі, разబіваліся ад заходнім мараль гэтак званага «ніумешванія ўнутраныя справы іншых дзяржаваў». Адначасова, маскоўскі цэнтр, усімі сіродкамі падтрымліваючы і пашыраючы сярод вольнага савету гэту выгадную для яго ѹзбунскую пагрозу.

Маючы гэта на ўвазе, узімкае пытаныне, які ўздел у гэтым фронце змагання за свабоду могуць узяць, напрыклад, расейскія салідарысты, якія, як ведама, ніз цэласцю імпрыяльнай спадчыны расейскіх цароў і бальшавіцкіх дыктатараў хадзелі-павесіці сваю «едонінеделімскую» пшылду. А якраз яны, якія ўзчэ самі не наўчыліся паважаць свабоды, першымі начапі сціць сваю паслугу. На вялікі жаль, між Расейцамі і салідарыстамі падтрымліваючы і пашыраючы сярод вольнага савету гэту выгадную для яго ѹзбунскую пагрозу.

Можна было-б падаць беззлыч іншых прыкладаў. А што ўзчэ горш — камуністычнай пропагандзе дазваліяющы ўзідзейваць на грамадзкую думку ў самых Задзіночаных Штатаў. Былы прэзыдэнт Гэрберт Гувер меў гэта на ўвазе, калі ў нідайшнім прамове ён гаварыў аб «шмат якіх грамадзянах, якія уважаюць, што ўзбін вінаваты Задзіночаны Штаты, і саромніца за нас».

Пуртыянскі фундамент Амэрыкі ёйная сумленнасць. І склікалі нейкі комплекс вінаватасці. Увайшло ўжо ў моду зменшваць амэрыканскія дасягненіні, у той час, як савецкія выхваляваныя, з імпрыяльнымі дасягненіні, падтрымліваючы ў сувязі з інцыдэнтам самалёту «У-2», і паўрачнае гэта ў нідайшнім дасягненіні, паказываючы запраўдныя штаты — ад пропаганды камуністичных недааэнтаваць нашай волі супраціву і, эвэнтуальна, такім чынам яны могуць загнаць нас ўсіх у кут, дзе мы павінны будзем выйраць паміж атамай вайной і капітуляцыяй.

Адзіны магчымы выхад — гэта змагацца ў гэтым працяглым канфлікце ў два разы больш жорстка, у два разы больш эфектуна, чым цяпер змагаюцца камуністы.

Мы можам змагацца ў атаку, паварочваючы кожную камуністычную прыхвятку, кожных спосаб

ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў — мова-ж ідзе ў краіне, у якой масацтва рэжымы так высока разывітае. Не — не стае іншага: поўнай сведамасці вялізарнай важнасці звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

Ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў — мова-ж ідзе ў краіне, у якой масацтва рэжымы так высока разывітае. Не — не стае іншага: поўнай сведамасці вялізарнай важнасці звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

Ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў — мова-ж ідзе ў краіне, у якой масацтва рэжымы так высока разывітае. Не — не стае іншага: поўнай сведамасці вялізарнай важнасці звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

Ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў — мова-ж ідзе ў краіне, у якой масацтва рэжымы так высока разывітае. Не — не стае іншага: поўнай сведамасці вялізарнай важнасці звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

Ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў — мова-ж ідзе ў краіне, у якой масацтва рэжымы так высока разывітае. Не — не стае іншага: поўнай сведамасці вялізарнай важнасці звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

Ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў — мова-ж ідзе ў краіне, у якой масацтва рэжымы так высока разывітае. Не — не стае іншага: поўнай сведамасці вялізарнай важнасці звязмішаем заканчэнты і як пробаваць выкарыстаць агульныя высілкі толькі для свайго ўласнага добра.

Ад Рэдакцыі: У двух папярэдніх нумерах «Бацькаўшчыны» мы звязысці частку артыкулу ведамага філіпінскага палітычнага дзеяча, амбасадара Філіпінаў у США, Карлеса П. Ромул. У сваім артыкуле, звязаным з лістападаўскім пэўнай часціцу «Reader's Digest», аўтар

звязысці ўдараў так абынакаў? Бязумоўна, прычынай гэтага напэўна ён ёсьць істача пропагандовых здольнасціў

65-ыя ўгодкі Ген. Францішка Кушала

Зіезд Задзіночання Беларускіх Вэтранаў у Нью-Ёрку, што адбыўся 20 лістапада сёлета, складаўся з дэзвюх частак. Другую частку было прыніцце, наладжанае ўпраўляюць ЗБВ, у гонар генерала Францішка Кушала, якому ніядуна споўнілася 65 гадоў жыцця. Приніцце, вакол бісейных сталоў, адбылося ў замку Беларускага Грамадзкага Цэнтру, дзе праходзіў зіезд. Бяседу адчыніў стар-

Генэрал Францішак Кушаль

шыны ўпраўлы ЗБВ у Нью-Ёрку сп. Ул. Курыла, сказаўшы наступную прамову: «Дастойныя госьцы, вельмі паважаныя Спадары! Спадары, высокапаважаныя Спадару Генэралу!

З нагоды 65-годзьдзя Вашых народзінаў і шматгадове грамадзкое працы, стараннем сяброву Задзіночання Беларускіх Вэтранаў і некаторых Спадары, мы наладзілі вось гэтае, хоць сціпілі, але шчырае, прыніцце. А ўсе тут

присутныя, я веру, прыбылі сюды з найлепшымі пажаданнямі, каб ушанаваць гэту ўрочыстасць.

Мы альпінуліся за межамі свае бацькаўшчыны. Пакінулі родны край нашыя сяляне ѹ работнікі, нашая інтэлігэнцыя, дарослыя й малыя. Супраць свае волі адступілі й мы, жаўнеры. Але-ж мы канчальна не скапітувалі. Духова мы ўсынях жывёл на Беларусі — мовай, песьнямі, танцамі, урочыстасцямі, усім нашым грамадzkім жыццём. А нашая грамадзкая праца, матар'яльныя й інтелектуальныя выслікі — гэта й ёсьць працяг змагання за найдаражэйшае — за родны край.

Нажаль із сумам трэба сказаць, што шмат нашае інтэлігэнцыі пакінула свой народ, ці то для матар'яльных выгод, ці мо дзеля слабой волі. І вось тут я хапеўбы падчыркнуць Вашу, Спадару Генэралу, адданасць гэтае справе нязломнага змагання, Вас і Вашу Спадарыню, пасткту Натальлю Арсеньневу, не зламалі нікія цяжкасці. Ви — прыклад адданасці справе, для якога мы жывем, і нам, асабліва маладэйшым, трэба з Вас браць прыклад. Мы просім Вас, каб Вы і Вашая Спадарыня, а нашая сладкая паэтка, сваім талентам узбагачалі далей наш духовы скраб, нашу вайсковую гісторыю й літаратуру. З гэтым пажаданнем мы даручаем Вам сымбалічны падарунак — пяро. Яно-ж гэтае матутнае, як і зброя. Зычым Вам шмат гадоў шчасливага жыцця. Памажы Вам Божа!

* * *

Удзельнікі прыніцца, ад імя арганізацый і прыватна, таксама віталі Генэрала Кушала ды зычылі яму плённае далешае працы. Юбіляр на гэтыя зычыні адказаў падзякай і запэчненнямі.

Я. Запруднік

Сё-тое

Ужо добра відаць, што вядучыя заходы народнай і шматгадове грамадзкое працы, стараннем сяброву Задзіночання Беларускіх Вэтранаў і некаторых Спадары, мы наладзілі вось гэтае, хоць сціпілі, але шчырае, прыніцце. А ўсе тут

вось дык ёсьць чым цешицца! Гэта на парозе Мікітавага камунізму бальшавіцкіх прыгонінікі ня могуць наешыцца тым, што нарэшце нейкую сукенку ці боты пашыць могуць з выбранага самымі матар'ялам. А што-ж будзе, як нарэшце звязвіца доўгія роначы камунізм! Дык гэта-ж начамі спаць на будуць ад захаплення!

І да чаго толькі нельга давесці людзей у камплетнай галіце!

* * *

Гавораць аб супольнай мэце, адзінстве, маналіце заходня-дэмакратычнага блéку й. д. Калі-ж прыйдzie да дзеяния, дык разбягаюцца быццам тое стада авечак перад вайком. Маем наўвеце перадусім Задзіночання Штаты й Куба ды Канаду. Ніядуна амэрыканскі ўрад амаль суцэльна адрэзуі гандлёвыя зно-

гэта шавецкія, кравецкія, сталярскія й іншыя майстэрні, найчарнай дэзве першыя, спалучаныя ѹ вадно прадпрыемства. І з ноткай удзячнасці «роднай і любімай партыі» пішуць: «цяпер зайдзе ў камбінат і можаш плацьце ѹ вобу пашыць з добрата матар'ялу». Вось дык ёсьць чым цешицца! Гэта на парозе Мікітавага камунізму бальшавіцкіх прыгонінікі ня могуць наешыцца тым, што нарэшце нейкую сукенку ці боты пашыць могуць з выбранага самымі матар'ялам. А што-ж будзе, як нарэште звязвіца доўгія роначы камунізм! Дык гэта-ж начамі спаць на будуць ад захаплення!

І да чаго толькі нельга давесці людзей у камплетнай галіце!

Дабала прасачыўшы матар'ялы савецкіх працлагодавцаў барабанчыны ѹ бэсэраўскіх газетах апошняя часу, можна заўважыць шматлікі і амаль стэрэтычныя паведамленыя карэспандэнтаў з мясоў: у раёнах і калгасах растуць «як грыбы» гэтае званыя камбінаты бытавага абслуговування насељніцтва. Што гэта такое? Паводле «селькораў»

Вечная ім памяць і слава!

(Да 42-годзьдзя Вялікага Паўстання)

Усіх нас не расстраляене! — напіс на вінку, які знайшлі на брацкіх магілках вялікіх паўстанцаў.

Мне не аднойчы даводзілася ѹ мінульым пісанцаў аб Вялікім паўстанні ѹ лістападзе 1918 г. Першакрынцай на гэты галі не меліся стацца мас-усташы, якіх узведзенымі агульнымі абгрунтаванія сталасяць. Разам з тым мае патаемныя спробы знайсці што-небудзь у літаратуре аб гэтым паўстанні на мелі поспеху. Аб ім за ягоныя часы шмат згадвалася ѹ савецкім друку, але потым ўсё гэтае звязвалася ѹ сартычных сковішчах архіваў. Ніхто ні-дзе не адзівляўся там пісанцаў аб Вялікім паўстанні, бо бальшавікі вырашылі выкрайсці яго і з гісторыі і з памяці народу.

І прыемна зазначыць, што навет бальшавікі забанкрутавалі ѹ гэтым сонсе. Прашу ѹ чытачоў дазволу нагадаць аб маім артыкуле «Пра вельмі вельмі близкае», надрукаваным у № 511 «Бацькаўшчыны» ад 10 ліпеня 1960 г. У ім мне давялося пазнаёміць нашую грамадзкасць з сучаснай савецкай кніжкай, у якой акупанты Беларусі ўсё-ж вымушчылі ў Рэзані, Кастрэме, Вышні Валачку, Вялікіх падчыркнуў Ю. В., Барыса-глебску і ў шэрэгу іншых гарадоў.

Аднак далей, на працягу ўсяго свайго падчыркнуць Вашу, Спадару Генэралу, адданасць гэтае справе, для якога мы жывем, і нам, асабліва маладэйшым, трэба з Вас браць прыклад. Мы просім Вас, каб Вы і Вашая Спадарыня, а нашая сладкая паэтка, сваім талентам узбагачалі далей наш духовы скраб, нашу вайсковую гісторыю й літаратуру. З гэтым пажаданнем мы даручаем Вам сымбалічны падарунак — пяро. Яно-ж гэтае матутнае, як і зброя. Зычым Вам шмат гадоў шчасливага жыцця. Памажы Вам Божа!

«3 11 на 17 лістапада 1918 г. амаль уся Віцебская губорна была ахоплена контра-

Віктар Жаўняровіч: «Бярэзінік»

сіны з Кастравай Кубей. Ік ведама, Кастро нацыяналізаваў амаль усю амэрыканскую мaeмасць на Кубе без рэкампенсаты, г. з. прости ўкрай, ці, як хо-чаце сказаць мякчэй, прысвоіў. Куба была некалі поўнасцю эканамічна залежнай ад Задзіночаных Штатаў. Прыйдзе ўсе машыны на аблотку ёсьць амэрыканскіх прадукцыі. Маюцца на ўвесь на толькі транспортныя машыны, але ёх хварычныя, нафтавых рафінэрыяў, будаўлянія ѹ іншыя. Машыны без за-пасных частак могуць ісці адно на злом. І вось, адрезаўшы кіркі на дастаўваў гэтых запасных часцей, Амэрыканцы меркавалі мусіць, што балюча ўда-раць па кастравай краіне. Пералічыліся!

Амэрыканцы глядзяць на гэта з азір-м. Задзіночаныя Штаты хацелі-б зылківадаць першыя камуністичнае гняздо ў заходнія гэмісфэры. Але бізнес-мэнам, відаць, і юдаўскі даляр не смы-рдзіць. Дык і пры чым тут Мікіта?

*

Кагадзе прыйшла да нас вестка, што ѿ Монтрэалі паўстаў аддзел Згуртавання Беларусаў Канады. Калі так, то віншую. Лепш позна, чым нікото. Даволі драмаць. Жадаем вялікіх поспехаў у пра-цы!

Міхась Козыр

народу да нацыяналістичнай незалежнасці. Проста паводзяле савецкага звязы, які гэта ў выпадках, што калі Ленін, дык авіяязкова «вялікі», «Звязаў свой лёс з расейскім народам» і «ніколі на бы-ваце незалежнасць беларускага наро-ду», здаецца, ніяк ня вяжуцца з «зда-быцьцем» дзяржавай і нацыяналістай. Хібашто гэтае лёгіка на-толькі разумная, што яна зразумела толькі Р. Шлапаку. Што-ж, чалавек падкаваны на ўсе чатыры ѿ савецкай гандлёвым іншыя. Думаем, яго альфай і амгай звязаўшыся неабходнасць расей-скага панавання над іншымі народамі. «Во главе с русским народом» — такі за-кон гісторыя! А таму ён і прапануе ца-лоткам, пайменна ца-лоткам съвету (б. 318) «следовать указанному пути и во главе с русским народом».

Што да беларускага народу, ён зазна-чае: «Некаторым спадаром хацелі-бачыць Беларусь адваранай ад сям'і савецкіх народаў. Аднак гэтыму ня быць — беларускі народ сотні гадоў таму на-зад назаўсёды звязаў свой лёс з сваім аднакроўнымі старэйшымі братамі — расейскім народам. У супольным змагань-ні ён з ягонай дапамогай беларускі народ, што асьветчанье, але сама жыве рабачынсцю. Масква сянь-ни цвердзіць, што яна — Бог, але ў на-родах яна выступае як Чынгіс-хан XX стагодзьдзя».

На ведама толькі, для чаго тут Шлапак упіў слова «зձabyў сваю дзяржа-вае «буржуазныя нацыяналісты», за-ставаліся ў народзе нацыяналістамі пра-водырамі, Г. Шлапак ускрыўшы — «это клевета!» (б. 310). «Няўжо мог буржуазны нацыяналісты, — пе-ніцьца ён, — клі-каца народ да паўстання супраць цара, паноў і капіталаў?»

Як туль Р. Шлапак у знаны дзе-насці гэтых нацыяналічных герояў, праудзізів, як туль ягоныя мэтады схаваць гэтым дзяя-насці ад беларускага народу. Аднак ці здольныя ась-лінія вушы закрыць съвету сонца!

Што гавораць, напрыклад, твор Якуба Коласа «Сымон Музыка», хоць аўтар і вымушчаны быў перарабіць канцоўку пад цікім чка. Адмоўны герой гэтага твору Дамінік — ці гэта ня постасць бальшавікага народу. Аднак ці здольныя ась-лінія вушы закрыць съвету сонца?

Што гавораць, напрыклад, твор Якуба Коласа «Сымон Музыка», хоць аўтар і вымушчаны быў перарабіць канцоўку пад цікім чка. Адмоўны герой гэтага твору Дамінік — ці гэта ня постасць бальшавікага народу. Аднак ці здольныя ась-лінія вушы закрыць съвету сонца?

Без пропагандовых прыкрасаў

Зь немалым перапынкам вяртаемся да ніца — старшыні калгасаў глядзяць праз пальцы, бо самі бачаць, што іншага выхаду няма.

Між іншага, найлепшы збыт на самагонку — гэта расейскія работнікі, якія працаюць на цэльм шрагу нейкіх «стросек» уздоўж чыгунка Менск—Маладечна. Умовы працы гэтых работнікаў выклікаюць зайдзрасць у мясцовага насельніцтва: простираюць работнікі атрымліваюць 1000-1500 рублёў у месяц; майстры — да 2500 рублёў. Але затое ёсьць збыт на са-магонку...

Цяпер — некалькі фактаў больш агульнага характару. Выснавы няхай робяць чытаты самі. Спачатку цікавы зда-ренне, ведамае бадай усім у Маладечнічыне, і пераказанне нам нашай супра-цойніцай.

Да ўмовай жыцьця калгасынікай варо-чніца больш ня будзе. Можа варта, ад-нак, перадаць адну гутарку старога се-ляніна з аўтаркай прыгданага ліста. Цытуем бязь зменаў:

«Дзядзьку К., я ведала з маленства. У гутарках зы мойн ён не хаваўся. Аднойчы, неяк, ён з горкім гумарам сказаў: 'Ды мы яшчэ нязгорш жывём. Каму ў калгасах наўгоры, дык гэта коням. Ты бачыши, як яны выглядаюць?' Инакш яно й быть ня можа. На поль іншы нас выру-чаюць, работы им хапае, бо цехніка ста-іць — німа запачасцяй. А корм? Калі не палаўні, дык трэйцюю частку аўса пу-шчае 'на бок' магазынер — і иму жыць трэба. Сена крадзёум усе для сваіх кароў — бяз гэтага не абыдзешся. Калі хто з нас бяроў каня, каб загараць прысядзібы вучастак, дык, праўна-ж, стараецца пад-карніц. Дарчы, думаеш лёгкай ўзяць казі? Трова за гэта 100 літраў маляка даць! За пашу для каровы 100 літраў, за казя 100 літраў... Шкада мне коней, — уздыхнуў дзядзька К., Ня коні, а біткі — ледзьве ногі цягаюць...»

Можа гэта ў дробная, другарадная дзе-таль. Але, на нашу думку — яна вельмі красамоўная.

Як мы бачылі, жыцьцёвы ўзровень беларускага калгасыніка далёка незады-росны. Здавалася-б — горшася ўявіць сабе цяжка. Ёсьць, аднак, і горшае. Гэта палацінъе работнікаў саўгасаў. Саўга-саў калгасынікі баяцца, як агню. Яны ве-даюць, што дзяржава зьбіраеца па-стова ператварыць усе калгасы ў саўгасы.

Ператварэнне гэтае пачалося I мэтады гэтага пераводу — гэта ўсё, але не «ма-тарыльная зацікаўленасць», аб якой тады шмат гаварыў апошнім часам Хру-шчоў і ягоныя паддышвалы ў Беларусі.

Вось факты, пададзеныя навочнымі съветкамі — нашай супрацоўніцай: простираюць работнікі саўгасаў атрымліваюць ад 60 да 120 рублёў у месяц. Натурай — нічога. Яны маюць права на 15 сotak (0,15 гектара) зямлі ў якісці прысялі-най дзялянкі (Прыгадаем, што калгасынікі маюць ад 30 да 60 сotak). Навет птушку тримаць забаронена. Каб вы-жыць — не застаецца нічога, як гнанье і продаж самагонкі (жыта можна да-стала) ці дадатковая праца ў горадзе. На самагонку, — як піша наша супрацоў-

Газета «Літаратура і Мастацтва» з 15 лістапада змяніціла артыкул, у якім паведамлялася аб праведзенай нядыўніці нарадзе працаўнікоў Інстытуту літара-туры Акадэміі наук БССР супольна з сэкцыяй Саюзу пісьменнікаў БССР на тему «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыї, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре далёка перад рэвалюцыяй — у творчасці Купалы, Коласа, Цёткі, Гартнага і іншых. Да іх належыць і загадчык кафедры беларускай літаратуры пры Акадэміі наукаў БССР Міхась Ларчанка.

Треба адзначыць, што ў дыскусіі на гэтую тему цікавыя думкі выказаў Клышко. Але ён таксама спыніўся на пайдарозе да праўды, заяўшы, што «Ларчанка **ня мае рэці**», каті ў сваёй книзе («На шляху рэалізму») съцвяр-дах на мэтад гэтак званага «сацыялі-стистычнага рэалізму» і на беларускую да-рэвалюцыйную літаратуру.

Ужо некалькі дзесяцігоддзя ўсе падавалася, а ў тым ліку і беларускія пісьменнікі ў сваіх літаратурных твор-часці павінны кіравацца мэтадам гэтак званага «сацыялістычнага рэалізму». Аднак, як даведваемся з прыгданага артыкулу ў газэце «Літаратура і Мастацтва», беларуская савецкая літаратура знаўчая навука і да сяньня яна можа да-кладна арэсціль, што таксама «сацыялі-стистычны рэалізм», што треба разумець пад элемэнтам сацыялістычнага рэалізму. Вось што гаварыў крытык і літара-туразнаўца Васіль Івашын, які выступіў з дакладам на нарадзе (цытуем пераказ ягоніх словаў редакцыйнай газэты «Літаратура і Мастацтва»):

«...хочы съцверджанье аб нарад-насьці элементаў сацыялістычнага рэалізму ў беларускай перадкаstryчніцкай літаратуре атрымала даволі шырокас-траслаўсідзянанье ў працах наших лі-таратуразнаўцаў, яшчэ ня высьветлены навуковы зъмест гэтага паняцця, не ўстаноўлена, што треба разумець пад элемэнтам сацыялістычнага рэалізму, у чым яны канкрэтна праяўляюцца».

Ня знямёмы — гэта былі «людзі зь лесу». Адзін з іх — слáўны ў тых мясцо-васцях Паліводам.

Цяперашні камандант міліцыі — вель-мі добры. Калі-што, дык яго падправі-юць: «Глядзі, а то Палівода прыйдзе...»

Бяспречна, — піша наша супрацоўніца, — цяпер фізычны тэрор не такі, як раней. Людзі, якім ніяма чаго трацаць —

калагасынікі, работнікі — адважаўцо-на вав на адкрыту крытыку аж да па-грозаў Паліводам. Але зусім інакш вы-глядзяць спрасаў з навет наўдайнішымі ўрадоўцамі ці працаўнікамі ўстаноўваю-ся. Ни глядзячы на тое, што наша супрацоўніца прыехала з «сацыялістычнай» Польшчы, навет ейныя быўляя знямёмыя бяляйці адкрыта з ёй сустракацца ў гутарыць. Рабілі яны гэта ўпотайкі, на ўтойкаюць перад ёю, што за «сувязь з заграніцай» ім пагражае страта працы. І тады — як казалі яны — ім «дорога на-зяўсёды закрытая».

Тое-ж самае з практикаваннем рэлігіі. Цэркви пададзеныя прыкрасаў — то, што апісала нам наша супрацоўніца.

Вось, без пропагандовых прыкрасаў — то, што апісала нам наша супрацоўніца.

Выснавы, як мы ўжо зазначалі, хай чы-тачы зробіць самі. На заканчэнніе

— **Расейцы.** «Мала таго — ад двух гадоў

прысылаюць навет брыгадзіраў. «У нас

ципер тут — усё рускі. Есьць бедныя,

нашэй — ні рускія...» — такая бы-ла рэпліка аднаго з размоўцаў-калагасынікі, з якім давялося гаварыць на гэтую

тэму наведвальніцы з Польшчы.

Вось, без пропагандовых прыкрасаў —

то, што апісала нам наша супрацоўніца.

Выснавы, як мы ўжо зазначалі, хай чы-тачы зробіць самі. На заканчэнніе

— **Польшчы.** «Нам ужо няма чаго губіць,

Калі яшчэ ў саўгасе загоняць, карову ад-

бяруць, дык і зусім ня будзе з чаго

жыць. Нам ужо ў вайне ня страшная...»

Ці можам мы ўсывадзіць себе ўвес-тава?

Ул. Немановіч

Памяць на доўгая, любасць на вечная;

Сірасьць, бязълюднасць — іх трудна

ніасці;

Мо, пажагнаўшыся з старым навечнае,

З шляху зъярну, па другім каб ісьці.

Страшна мне навет аб гэтым і згадаваць,

Страшна і думаць, і я не хачу.

Толькі-ж надзеі ня маю, чым зрадаваць

Сэрца і сълёзы ссушыць у ваччу.

Вось у чым гора бадзягу бясічнасаму

Вось чаму сэрца маё так баліць,

Вось чаму хочацца к сонейку яснаму —

Хоць-бы пабачыць, тым цяжар зваліц!

Цяжка мне, праўда. Ці-ж трэба мне

жаліцца?

Цяжка-ж другім — іх мільёны усіх, —

Жыцьці іх рушыцца, б'еца і валіцца,

Гінуць надзеі і думкі у іх.

Многа на съвеце useякага творыцца!

Многа хто вершаў аб гэтым злажкы.

Часам паслухаеш, хто разговарыцца,

Бог яго ведае, як яшчэ жыў?

Біўся з няпраўдай, з бядой і гаротаю,

Сэрца у попел няпішадна спаліў,

Сілы ўсе страсті ў бойцы зь цымнотаю,

Кроў, не раҳуючы, кроў сваю ліў!

Што-ж тады плацакі мне, маладзейшаму?

Я-ж не прайшоўшы пущіну сваю:

Сэрца засталася. Не, весялейшаму,

Трэба мне быць, а я плачу — пяю.

1912

Канфлікт навукоўцаў з дыктатурай

Далей мы даведваемся, што белару-скія літаратуразнаўцы апінуліся ў зу-паведамлялася аб праведзенай нядыўніці нарадзе працаўнікоў Інстытуту літара-туры Акадэміі наук БССР супольна з сэкцыяй Саюзу пісьменнікаў БССР на тему «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадзіцца партыі, у сваіх навуковых працах пачалі шукати пачатку гэтага мэтаду ў беларускай літаратуре, але ён перад імі паставілі цяпер заданыне акрэс-ліца «Вытокі і стаўленне мэтаду са-цыялістычнага рэалізму ў беларускай літаратуре». Некаторыя з іх, магчыма, каб дагадз

БАЦЬКАЎШЧЫНА

Зь беларускага жыцьця

Зъезд беларускіх вэтэранаў Нью Ёрку

20 лістапада 1960 г. у залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру ў Нью-Ёрку адбыўся чарговы зъезд сябров Задзіночанчыны Беларускіх Вэтэранаў (ЗВВ). Зъезд пачаўся адсыпвальнем традыцыйнае вайскове песні «Беларусь наша Май-Краіна». Сп. Ул. Курыла, старшыня ўправы ЗВВ у Нью-Ёрку, вітаючы ўдзельнікаў зъезду, прывітаў таксама прысутнага на заіті ген. Францішка Кушаль ды, у сувязі з ягонымі 65-мі ўгодкамі нарадычанчыні, склаў яму зычынны далейшых удачаў на ніве грамадзкага працы ўайсковасці дзеянасці.

У прэзыдыму зъезду былі пакліканы сп. Я. Запруднік за старшыню Й. В. Станкевіч за сакратара.

Аклямацийны зъезд прыняў у лік сяброў ЗВВ маладых беларускіх вэтэранаў з амэрыканскага войска, лік якіх насупераваў на аднадціццаць.

Старшыня Беларуска-Акадэмічнага Таварыства сп. В. Русак у сваім пісьмовым вітанні зъезду адзначыў, што «існаванне ё дзеянасць беларускіх вэтэранскіх арганізацый на эміграцыі слу-

жыцьці на толькі аб'еднанію беларускіх вэтэранаў, але ёй вялікае маральнае значанне, падтрымаваючы веру ў хуткае зъдзейсненне ідэі незалежнасці Беларусі».

Архіяпіскап БАПЦ Уладыка Васіль у сваім звароне да ўдзельнікаў зъезду, вітаючы ЗВВ з узмацненнем дзеянасці, звязнічнай асаблівую ўвагу на значанне веры ў змаганы беларускага народу за свае права, веры, зь якою барапілі свой родны край старадаўнія кочнікі Пагоні, маючы сымбалі крыжка на сваіх шыльтох.

Старшыня зъезду вітаў таксама прыбылага на нарады а. Я. Германовіча, які прыехаў наядуна з Ангельшчыны ў ЗША.

Робочыя справаздачы зь мінулае дзеянасці мясцовае ўправы ЗВВ, сп. Ул. Курыла прыгадаў колкісцадовую традыцію збройнага змагання беларускага народу за разбудову ўтрыманні свае дзяржаўнасці, а пазней за ёй-

нае аднаўленне ў форме Беларуское Народнае Рэспублікі.

Сп. Ул. Курыла адзначыў цяжкасць, на якія напаткалася ўправа ЗВВ у праводжаныні свае дзеянасці. Галоўная перашкода, паводзія яго, палацала на тым, што сябры ЗВВ, застаючыся дзеянімі ў грамадзкім жыцьці, выслалі сваі скіроўвалі па лініі іншых арганізацый.

У дыскусіях узялі ўдзел сп. сп. А. Хрэноўскі — сакратар, сп. Ул. Бельмач — фін. рэфэрэнт. Управе было даручана падшукаць адпаведны будынак і заняцца зборам сябраў на ягоны закун.

Із справаздачы скарбніка ўправы сп.

Д. Клінцэвіч ўдзельнікі даведаліся, што грашовыя выдаць ўправы ЗВВ за справаздачны перыяд склалі 345 даляраў.

Сп. К. Мярляк, старшыня рэвізійнае камісіі, прачытаў пратакол камісіі, запрапанаваў удзяліць уступаючай управе абсалютарыном, што ёй было зроблено па дыскусіі над справаздачамі.

У дыскусіях узялі ўдзел сп. сп. А. Хрэноўскі — сакратар, сп. сп. А. Кушаль, Д. Данілук, Ю. Станкевіч, К. Мярляк, К. Запруднік, Ун. Курыла, Д. Клінцэвіч, Хв. Хаміцівіч, П. Ганецкі.

У новую ўправу ЗВВ увайшлі: Ул. Курыла за старшыню, др. Ул. Набагэз за заст. старшыню, др. Я. Запруднік за сакратара, А. Лысок за скарбніка, В. Станкевіч за скору. Рэвізійная камісія: сп. сп. Фр. Бартуль, Д. Клінцэвіч, М. Кунцівіч.

У сувязі з тым, што ў сябров ЗВВ ужо ладная колькасць вэтэранаў амэрыканскага войска, было пастаноўлена зъяніць у вадпаведнасці з гэтым статут арганізацыі. У статутавую камісію, якая да наступнага зъезду зрыхтуе праект новага статуту, былі выбраныя: сп. сп. ген. Фр. Кушаль, мір. П. Ганецкі, інж. Ю. Станкевіч.

Перад адсыпвальнем на заканчэнне зъезду беларускага нацыянальнага гімну ўдзельнікі зъезду праз аклямацию прынялі Зварт Задзіночанчыні Беларускіх Вэтэранаў у Нью-Ёрку да Беларусу на баяцькаўшчыне, у ссылках і на выгнанні (гл. у іншым месцы гэтага нумару).

Я. Запруднік

У Кліўлендзе

24-га лістапада гэтага году Амэрыканскія сівяткавалі сваё сівята Дзень Удзячнасці, калі ўсе стараючыя купіць індывіду на абед ды запрашваючы адзін другога ў госьці. Беларусы ў Кліўлендзе таксама адзначылі гэты дзень. У БАПЦаркве А. Яфімікенка адслужыў малебен, на заканчэнне якога хор пад кіраўніцтвам сп. К. Кіслага некалькі раз прыгожа праспіваў «Многае лётта».

А 1-ай гадзіні папаўдні ў Беларускім Доме парахвія ладзіла абед, куды сабралася шмат людзей. Пасля агульнае малітвы старышы Царкоўнае Рады сп. М. Гумен прыгодаў прысутных ды корпата паясніў аб значанні гэтага сівята. Пад акардёнем сп. Ул. Літвінкі гучалі патрыятычныя і народныя песні. Калі падмацаеаліся ѹ насыняваліся, распачаліся танцы пад аркестру «Палесе-се». Як кіраўніку аркестры, гэтак і іншыми музыкамі належыцца шыграю падзяка, бо калі ўсе гуляюць, яны мусяць бязынтаресуна граць, каб толькі штосьці прыдадзецца на сваю Царкву ці арганізацыю.

ул. Д.

ПРАЦА НАД СЛОЎНІКАМ

У суботу 3-га сінегання адбылася зборка Слоўніка БІНІМ-у.

Пасля кароткае справаздачы д-р В. Кіпеля аб праробленай даслюе працы над укладаньнем картатэкі беларусканская й ангельска-беларускага слоўнікаў (над слоўнікамі на сянянія працу панад 20 асобаў і на аబодвіх слоўнікі ўжо ўкладзеная картатэка калі 20 000 картак) праф. А. Адамовіч зрабіў вельмі зъяўстоўны рэфэрэт аб прынцыпах транскрыпцыі ангельскай вымовы ў слоўніку. Поўны рэфэрэт будзе зъяўшчаны ў чарговым бюллотэні Інстытуту.

Наступна дыскутавалася тэхніка раблення картатэкі, і д-р В. Трмаш даваў выясняеній адказы на шматлікія пытанні па тэхніцы апрацаўвання слоўніка.

Выявілася, што праца над укладаньнем слоўнікаў, распачатая ўсяго некалькі месяціў назад, шпарка праграсуе. Апладысментамі была вітаная інфармацыя, што Сп. Жамойда — супрацоўнік Слоўніка БІНІМ-у скончыў апрацаўванне аднае літары (5 000 картак) ды выявіў ахвоту распачаць апрацоўку другое літары.

27-га лістапада кліўлендзкі Адзел БАЗА ладзіў сівяткаванне саракавых угодкаў Слуцкага Збройнага Чыну.

У БАПЦаркве пасль зычынай сэв. Літургії а. Яфімікенку паніхіду за ўсіх, што аддаў сваё жыцьцё на дзяяцтві Беларускага Каліяда.

БАЦЬКАЎШЧЫНА

Адзел ЗБК у Монтрэалю (Канада)

Дня 27 кастрычніка г. г. па ініцыятыве сп. Анатоля Хрэноўскага была скліканая сходка группы Беларусаў пражываючых у Монтрэалі. Прысутныя пастаравілі зарганізаціі Монтрэальскі адзел ЗБК. У часовую Управу адзелу былі выбраны наступныя сябры: сп. Я. Жытко — старшыня, сп. А. Хрэноўскі — сакратар, сп. Ул. Бельмач — фін. рэфэрэнт. Управе было даручана падшукаць адпаведны будынак і заняцца зборам сябраў, кожнаму з нас прыходзілася чырвоніць! І ці раз!

Хіба-ж ужо час пакінуць тыя бязглазыя, быццам-палітычныя, разыходжаніні, якія ў сутнасці выражаліся толькі ў словамі, і прывялі да таго, што Беларусы з Монтрэалю актыўна пачынаюць?

Жадаючы посыху новапаўсталому уключыцца ў падтрымку чужакія, а адзелу ЗБК, будзем надзеяцца, што не свае, беларускія арганізацыі. На асаблівую ўвагу заслугоўвае ініцыяціўнае грамадзкага жыцьця ў ятар — сп. Анатоль Хрэноўскі. Хоць і Монтрэалі. Будзем таксама надзеяцца, што ўсе Беларусы, прыгавоўленыя ў Мон-Бацькаўшчыны не забываеца. Відаць, якія ўся наша моладь дзярніцянализуецца. Ёсьць і такія, зь якіх і старэйшынваральна і матар'альныя сяродкамі. Калі та браць прыклад!

Прысутны

Беларусы ў Чыкаро

(Заканчэнне з бач. 6)

лепшым гэта га прыкладам тое, што на ўдала ў нацыянальных вондратках выпублічных міжнародных выступленьнях ступаў невілікі хор, стройны фізічнае усе ўдзельнічыць разам і згодна, і калі будоваю харошымі галасамі харыстык.

Сбры аднае арганізацыі ладзяцца якую-аб гэты выстаўцы многа пісаляся ў небудзь імпрэзу ці акадэмію, дык прымісцівых газетах. Прыкладам, «Украін-сунтнічыць на іх звычайна ў сібры сікье Жыття» з 19-га лістапада пісала:

другой арганізацыі. У 1960 годзе падчас «Як пра гэта было абвешчана, у дніх Тыдня Паняволеных Народаў сябры 12 і 13 лістапада адбыліся ў Чыкаро вя-

абедзівюх арганізацыяў плячу ў пляче ў ішлі разам у паходзе.

Абедзіве арганізацыі прыймалі таксама супольна ўдзел у міжнаціональной выстаўцы, якая адбылася ў Чыкаро 12 і 13 лістапада 1960 г. З боку Згуртавання Беларусаў штату Ілінойс, дзякуючы спадарству Жызвінёўскім і спадарству Рамуком пры малой дапамозе іншых сябров, быў вельмі добра заргандаваны беларускі адзел выстаўкі ю выстаўленыя прыгожыя беларускія экспанаты, а другой арганізацыі — Беларускай Нацыянальнай Рады, зь іншымі спадарствамі нацыянальнымі групамі горада.

Хацелася-б, каб Беларусы Чыкаро ў будучыні выказавалі больш актыўнасці ў беларускай нацыянальной дзеянасці, і на глядзячы на іхнюю прыналежнасць да розных арганізацыяў, заўсёды выступалі адзінным супольным фронтом.

Я. Чарніцкі

Ой, речанька, речанька

(Карагодная народная песня)

1. Ой, речанька, речанька,
Чаму-ж ты ня поўна-я. Ой, люлі, люлі, люлі,
Чаму-ж ты ня поўна-я?
2. Чаму-ж ты ня поўна-я,
Зь беражком ня роўна-я? Ой, люлі, люлі, люлі,
Зь беражком ня роўна-я.
3. А як-жа мне поўнай бышь,
А як-жа мне роўнай бышь?
О, люлі, люлі, люлі,
А як-жа мне роўнай бышь?
4. Хлопец тут каня пайў,
Дзёўка ваду чэрпала.
Ой, люлі, люлі, люлі,
Дзёўка ваду чэрпала.

Задзіночаныя штаты:
Mrs. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave., Chicago 47, Ill.
Mr. B. Danilovich, 303 Howard St., New Brunswick, N. J.
Mr. Ul. Duniec, 814 Brayton Ave., Cleveland 13, Ohio.

Канада:
Mr. K. Akula, 57 Riverdale Ave., Toronto, Ont.
Францыя:
Union des Travailleurs Biélorusses en France, 26, rue de Montholon, Paris 9.
Mr. W. Kasztelan, 38 rue Kleber, Mouvaux (Nord).

Беларускі тыднік палітыкі, культуры і грамадзкага жыцьця.

Выдавец: Уладзімер Бортнік

Рэдагуе Каліяд

Артыкулы, падпісаныя прозвішчамі ініцыяламі аўтара, не заўсёды выражают пагляды Рэдакцыі. Незамоўленыя рукапісы назад не зварочваюцца. Рэдакцыя адказвае на лісты толькі паслья дадзенай паштовага маркі або міжнароднага паштовага купону.

АБ БЕЛАРУСКИХ КАЛІЯДАХ

2-га сінегання сёлета Лёданскі Адзел «Canadian Federation of University Women» (Канадзкая Федэрэцыя Жанчын з універсітэтскай асветай) ладзіла каліядны вечар. Сп.-ня Людм